

In dit nummer

Van het bestuur	2
Paralympische Spelen	
De rol van de revalidatiearts	4
Ronald Hertog, paralympisch speerwerper	6
Publicatie	
Voorspellende waarde van de USER bij klinische revalidatie	8
Cliëntgecentreerde zorg binnen het multidisciplinaire pijnteam van Adelante: naar een permanente plaats op de agenda	12
Wat is de juiste paramedische zorg voor mensen met een neuromusculaire ziekte? Een evidence based benadering	18
Proefschrift	
Physical functioning in low back pain. Exploring different activity-related behavioural styles	21
Interview	
Interview met prof. dr. K. Postema	23
Innovatie Revalidatie	
Telehealth en afasietherapie: implementatie van een tele-taaltherapie	26
Discussie	
Ervaringsverhalen verdienen een plek binnen de opleiding	28
Actueel	
De richtlijn Niet-Aangeboren Hersenletsel (NAH) en Arbeidsparticipatie	32
Kennisnetwerk CVA Nederland: onbekend en onbemind?	37
Samenvatting Rapport Chronische Pijn	39
Van de gremia	
Kwaliteitsbeleidsplan VRA: hoofdlijnen 2011 tot 2015	43
In Memoriam	
Gelske van der Wilden 1964-2011	47
Hans Maarten Kruitbosch 1960-2012	48
Ipsen revalidatie jaarprijs	
Signalementen	
Landelijk onderzoek naar de vegetatieve toestand	51
Subsidieronde 2012 van Anna Fonds NOREF	52

COLOFON

Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Bussmann
Drs. Laura Corsel
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Hoofdredacteur

Drs. Ben Drentje

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Uitgever, advertenties en abonnementen

DCHG medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

DCHG, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 70,00.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Daarna worden abonnementen automatisch verlengd. Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Verschijsning

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofdredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 1

ISSN 2211-3665

Index

Van de hoofdredacteur	54
Paralympische Spelen	
Twee generaties revalidatieartsen als International Classifier	56
Desiree Vranken, paralympisch wheeler	59
Publicaties	
Laten we eens stilstaan bij meer bewegen	61
Kwaliteit van leven na een aneurysmale subarachnoïdale bloeding	66
De Lokomat	69
Interview	
Twaalf vragen aan prof. dr. Rob J.E.M. Smeets	73
Proefschriften	
Determinants of disability and functional capacity in patients with chronic low back pain	77
Psychisch herstel na een dwarslaesie	80
Innovatie Revalidatie	
Project 'Richtlijn CVA in Praktijk' in volle gang	82
Arbeidsgerelateerde revalidatie na niet-aangeboren hersenletsel	85
Het trainen van de gesprekspartner van de cliënt met afasie met PACT	87
In Memoriam	
Willem van der Tempel 1926-2012	91
Signalementen	
Nationaal Kenniscentrum Gehandicaptensport start landelijk beweegprogramma met revalidatie-instellingen	94
Reade opent sportloket in Amsterdam	95
VRA ontvangt eerste exemplaar Groei-wijzer	95
Scheidend voorzitter kindersectie Marja van Tol	96
MRC Aardenburg en Sint Maartenskliniek gaan samenwerken	96
Ketenzorg voor dwarslaesiepatiënten in Overijssel	97
Abstracts Colloquium 2012	
Voordrachten	98
Posterpresentaties	104

COLOFON

Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Vera Baadjou
Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Busmann
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Hoofdredacteur

Drs. Ben Drentje

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Coverfoto

Photospecials.nl

Uitgever, advertenties en abonnementen

DCHG medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

DCHG, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 70,00.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Daarna worden abonnementen automatisch verlengd. Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Versijning

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofdredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 2

ISSN 2211-3665

Index

Van de vice-voorzitter	110
Paralympische Spelen	
Jetze Plat, paralympisch handbiker	111
Bastiaan Gruppen, paralympisch wielrenner	113
Publicatie	
De Groei-wijzer	115
TOP-artikel	
De keuze van prof. dr. Klaas Postema: <i>De relatie tussen verwachtingen van patiënten en gebruik van orthopedisch schoeisel</i>	120
Interview	
Elf vragen aan prof. dr. Corry K. van der Sluis	126
Innovatie revalidatie	
Snel in beweging na een beroerte	128
Het SCI-ICS	131
Actueel	
Veldnorm Chronische beademing, versie 1.0	134
Op zoek naar een hoofdredacteur	136
Revalidatiezorg wordt positief ervaren	137
Weinig decubitus als complicatie in de medisch specialistische revalidatie	139
Boekbespreking	
Hoe blijf je fit met een dwarslaesie?	141
Historie	
Mijmeringen van een oude revalidatiearts	143
Kerngroep	
Vechten voor je specialisme!	145
Uit de kunst	
Focale handdystonie bij pianisten, een reactie	147
In Memoriam	
Peter Koppe 1947 - 2012	149
Signalementen	
Revalidatieapps.nl	151
Toekomstbestendige zorg in handen van de medisch specialist	152
Support Innovatieprijs 2012	153
Kunst als onderdeel van de zorgbehandeling	153
Willemijn van Gils wint tweede prijs op ESPRM congres	154
Symposium PERRIN*, LEARN2MOVE, D-ACD	154

COLOFON

Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Vera Baadjou
Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Bussmann
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Hoofdredacteur

Drs. Ben Drentje

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Coverfoto

Mw dr. L. Heijnen

Uitgever, advertenties en abonnementen

DCHG medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

DCHG, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 70,00.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Versijning

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofdredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 3

ISSN 2211-3665

Index

Van de hoofdredacteur	158
Paralympische Spelen	
Petra van de Sande, Paralympisch dressuurruiter	160
Frank Jol, orthopedisch instrumentmaker met een missie	164
De kwalificaties voor het Paralympisch Team	167
Publicatie	
De behandeling van patiënten met afasie ten gevolge van een beroerte	168
De beoordeling van re-integratie-inspanningen	172
Interview	
Vijftien vragen aan prof. dr. Jules Becher	177
Proefschrift	
Transcutane Elektrische Neuro Stimulatie (TENS) bij patiënten met chronische aspecifieke pijn	180
Innovatie Revalidatie	
Het Innovatieprogramma Revalidatie	185
Goal Attainment Scaling in de revalidatie	185
Inzicht in spierfunctie bij 3D klinische gangbeeldanalyse	189
Discussie	
Laten we gaan experimenteren met financiering CVA-ketenzorg	191
Medisch onderwijs & opleiding	
Meer aandacht voor medisch onderwijs en opleiding	195
Goed voorbereid op vernieuwing	196
Actueel	
Richtlijn Oncologische revalidatie	199
Oratie prof. dr. Corry van der Sluis	202
Physician Assistants (PA) binnen de revalidatiegeneeskunde	203
Triageren en patiëntprofielen	205
Uit de kunst	
Atelier Marline Fritzius, voor mensen met afasie	208
Signalementen	
Eerste landelijke multidisciplinaire symposium over MS	209
Themabijeenkomst bekostiging revalidatie 2013	209
Het transparantieregister komt eraan	210
VRA Annual Congress 2012	211

COLOFON

Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Vera Baadjou
Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Bussmann
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Gastredacteurs

Drs. Joke ten Kate
Dr. Clemens Rommers
Drs. Hanna Vos-Niël

Hoofdredacteur

Drs. Ben Drentje

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Uitgever, advertenties en abonnementen

DCHG medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

DCHG, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 80,00.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Verschijsing

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofdredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 4

ISSN 2211-3665

Index

Editorial	214
Programme	217
Organisation	218
Keynote Speakers	
S.H. Berdenis van Berlekom MBA	219
Professor T. van der Weijden MD PhD	220
Professor F.C.T. van der Helm PhD	222
Professor J. Harlaar PhD	223
Professor B.R. Bloem MD PhD	225
1b. Minisymposium	
Rehabilitation and virtual environments: a love affair or just a one night stand?	227
1c. Minisymposium	
SCI: innovation in sitting, standing and walking	228
1d. Workshop	
Problems and pitfalls in the vocational training of specialists are there to be solved	231
1e. Minisymposium	
Evaluation, prediction and treatment of walking ability in children with spina bifida	232
1f. Minisymposium	
'It's my life!' Innovation of care for young adults with childhood onset disabilities	233
1g. Workshop	
Rehabilitation medicine: rehab is fun!	234
2b. Workshop	
Effective exercises in rehabilitation medicine: how does it work?	235
2c. Minisymposium	
From innovation to implementation in paediatric rehabilitation: playfulness and flow	236
2d. Workshop	
Changes in educational program VRA for residents in PM&R	237
2e. Minisymposium	
Physician Assistants in rehabilitation: from innovation to implementation	238
2f. Workshop	
Clinical assessment of walking energy cost and fitness in children and adolescents with cerebral palsy or other motor impairments: application in pediatric rehabilitation	239
3b. Minisymposium	
Rehabilitation robotics: a promise for the near future?	240
3c. Minisymposium	
RCT's and alternative study designs in rehabilitation medicine; from design to implementation and all the bumps on the way	241
3d. Minisymposium	
Wheeled mobility: an ergonomics perspective	242
3e. Workshop	
Introduction of IFMS in a medical staff of rehabilitation physicians	243
3f. Minisymposium	
Lifespan expectations for individuals with cerebral palsy	244
Free Papers	
Thursday afternoon Parallel Session 1	245
Friday morning Parallel Session 2	252
Friday afternoon Parallel Session 3	259
Poster presentations	
Thursday	266
Friday	280

COLOFON

Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde (NTR)
The Netherlands journal of Physical and Rehabilitation Medicine

Het NTR is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Vera Baadjou
Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Bussmann
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Hoofredacteur

Drs. Ben Drentje

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Uitgever, advertenties en abonnementen

dchg medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

dchg medische communicatie, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 80.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Het NTR verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Versijning

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 5

ISSN 2211-3665

Index

Van de voorzitter	294
Paralympische Spelen	
Terugblik op de Paralympische Spelen Londen 2012	296
Publicatie	
TREFAMS-ACE studie	301
Nazorg in de CVA-revalidatie: ook thuis telt mee	307
Interview	
Tien vragen aan prof. dr. A.J.H. (Arie) Prevo	311
Proefschrift	
Adults with cerebral palsy. Studies on physical activity, fitness and experienced problems	314
Reflections on mirror therapy in stroke: Mechanisms and effectiveness for improving hand function	317
Innovatie Revalidatie	
Het Innovatieprogramma Revalidatie	320
Implementatie van de Motor Function Measure in Nederland	320
GameLaB: Gamen in de Revalidatie	323
Actueel	
Richtlijn CP in Praktijk	328
Prof. dr. G.M. Ribbers bijzonder hoogleraar Neurorevalidatie	329
Aline Vrieling wint de Ipsen Revalidatie Jaarprijs 2012	331
De PhD Award Rehabilitation Medicine 2012	332
Esther Wachelder wint de Livit-trofee 2012	335
Van Hoytematrofee 2012	336
Prijs voor beste presentatie voor Wya Feenstra	337
Roelof Waaijman had beste poster op VRA congres	337
Boekbespreking	
Acute Medical Rehabilitation Volume I	339
Kerngroep	
Verbeteren van de opleiding: resultaten enquête jonge klaren	340
In Memoriam	
Eline Lindeman 1952 - 2012	342
Uit de kunst	
Aat Veldhoen	344
Signalementen	
Vernieuwd programma Revalidatie, Sport en Bewegen	346
Leven, werken en ervaringen met de zorg van mensen met kanker	346
Start Roessingh Diagnostisch Centrum voor Lopen en Balans	347
Eerste ronde longrevalidatie smaakt naar meer	348
MedZine: nieuwe app voor de revalidatiearts	348

COLOFON

Het Nederlands Tijdschrift voor Revalidatiegeneeskunde (NTR)
The Netherlands journal of Physical and Rehabilitation Medicine

Het NTR is een mededelingen- en informatieperiodiek van de Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen (VRA).

De redactie wordt gevormd door

Drs. Vera Baadjou
Drs. Gerlof Balk
Dr. Hans Busmann
Drs. Ben Drentje
Hans Groen
Dr. Lily Heijnen
Drs. Esther Jacobs
Dr. Clemens Rommers
Dr. Ron Meijer
Prof. dr. Rob Smeets
Dr. Anne Visser-Meily
Heidi Wals

Hoofdredacteur

Drs. Ben Drentje

Gastredacteurs

Drs. Joke ten Kate
Drs. Hanna Vos-Niël

Redactieadres

Redactiesecretariaat t.a.v. Heidi Wals
Nederlandse Vereniging voor
Revalidatieartsen (VRA)
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Tel: (030) 273 96 96
E-mail: ntr@revalidatiegeneeskunde.nl

Uitgever, advertenties en abonnementen

dchg medische communicatie
Hendrik Figeeweg 3G-20
2031 BJ Haarlem
Tel. (023) 551 48 88
www.dchg.nl
E-mail: info@dchg.nl

Opmaak

dchg medische communicatie, Haarlem

Abonnement

Jaarabonnement € 90,00.
Schriftelijke opzegging ten minste 4 weken voor het eind van de termijn. Het NTR verschijnt zesmaal per jaar.

Inzending kopij

Per e-mail met attachments.
Complete tekst met eventuele afbeeldingen of tabellen in de tekst aanleveren. Teksten in Word (niet in pdf). Daarnaast tevens figuren, foto's of andere afbeeldingen, ook los van de tekst aanleveren als jpg of tiff.

Richtlijnen voor auteurs

Deze richtlijnen zijn te downloaden op www.revalidatiegeneeskunde.nl

Verschijsning

Februari, april, juni, augustus, oktober en december.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder toestemming van de uitgever of de hoofdredacteur. De uitgever is niet aansprakelijk voor de inhoud van deze uitgave.

34e jaargang nummer 6

ISSN 2211-3665

Bij de voorplaat

Het Nederlandse zeil trio Udo Hessels, Marcel van de Ven en Mischa Rossen domineerde het Paralympische zeiltoernooi in de Sonar-klasse. Ze pakten goud.